

Lucrările de renovare a Conacului de la Măcăreuca devin istorice din cauza planificărilor defectuoase din procedura de achiziții

La 15 august 2024 au fost recepționate lucrările finale restaurare a conacului Russo din satul Măcăreuca Sursa foto: Consiliul raional Drochia

Reabilitarea monumentului istoric Conacul „Russo” din satul Măcăreuca, raionul Drochia, care urma să se încheie în anul 2023, s-a împotmolit din cauza unei planificări defectuoase a lucrărilor. Până acum au fost organizate două concursuri de achiziții publice, termenul de executare fiind și el amânat de două ori.

În 2022, mass-media din nordul țării anunța că rămășițele conacului din Măcăreuca și biserica din lemn vor fi reabilitate și vor deveni centrul unui complex istorico-arhitectural, cu zonă de agrement și atelier de meșteșugărit.

Edificiul Conacului de la Măcăreuca înainte de renovare. Sursa foto: Consiliul raional Drochia

Costul restaurării a fost estimat la circa 4,5 milioane de lei. Banii urmau să fie alocați din Fondul Național de Dezvoltare Regională și Locală, prin intermediul Programului național „Satul European”.

La începutul lunii septembrie 2022, Primăria Cotova, din a cărei componență face parte satul Măcăreuca, a publicat pe platforma Mtender.md un concurs public care așa și nu a mai avut loc. La 28 septembrie, a fost organizat un alt concurs public de către autoritatea contractantă, însă licitația a fost anulată. A treia licitație [a fost lansată](#) pe 3 noiembrie 2022. Valoarea estimativă a lucrărilor de restaurare a conacului și a bisericii a fost de **4,09 milioane de lei**, criteriul de atribuire a contractului fiind **cel mai scăzut preț**.

La al doilea concurs au fost prezentate trei oferte ale companiilor: „Maxcosm Prim” SRL, Danigasing” SRL și „Aldincosn” SRL. Oferta câștigătoare a fost a firmei care a prezentat cel mai mic preț: „Maxcosm Prim”, cu 3,71 de milioane de lei.

Evaluarea ofertei câștigătoare

Lotul
Restaurarea Conacului Russo și conservarea bisericii din lemn din s. Macareuca, com. Cotova, raionul Drochia. Repetat

Numărul lotului
06b2bb0c-193b-4565-81c5-b48f0166d5ec

Ofertantul	Oferta final	Declarație pe proprie răspundere	Documentele OE	Statutul și decizia Grupului de lucru
MAXCOSM PRIM IDNO Codul: MD-IDNO-1009800028556	3 710 169.18 MDL achiziției fără TVA	<u>MTender ESPD</u> Declarație pe proprie răspundere		<u>Refuzat</u> 02.11.2022 / 10:12
SRL DANIGASING IDNO Codul: MD-IDNO-1018802000187	3 816 108.88 MDL achiziției fără TVA	<u>MTender ESPD</u> Declarație pe proprie răspundere		<u>Refuzat</u> 28.10.2022 / 14:05
ALDICON S IDNO Codul: MD-IDNO-1003807005893	3 985 686.68 MDL achiziției fără TVA	<u>MTender ESPD</u> Declarație pe proprie răspundere		<u>Refuzat</u> 28.10.2022 / 14:03

Firma „Danigasing” SRL, una dintre participante, a contestat decizia grupului de lucru la Agenția Națională de Soluționare a Contestațiilor (ANSC), invocând mai multe nereguli, prezentând și acte falsificate din oferta câștigătorului. Drept răspuns, Primăria Cotova a argumentat sumar că la examinarea ofertei „Maxcosm Prim” a descărcat din sistemul electronic documentele prezentate, între care cazierul judiciar și certificatul privind lipsa datoriilor, „mizând pe faptul că nu avem dreptul să solicităm originalele, pe responsabilitatea și corectitudinea fiecărui participant la procedura de achiziție”.

Agentul economic a refuzat să încheie contractul după ce a inspectat obiectul

În același răspuns către ANSC, Primăria a anunțat că „Maxcosm Prim” a inspectat obiectul și a descoperit alt tip de lucrări ce urmează să fie executate, dar care nu fuseseră incluse în caietul de sarcini (lucrări de reparație marca C), și, din această cauză, a refuzat să încheie contractul.

Primăria a recunoscut că acel caiet de sarcini fusese incomplet, deoarece, din greșeală, un document nu a fost încărcat în mapa „Caietul de sarcini” din cadrul procedurii electronice de achiziție. Din acest motiv, Primăria a anulat procedura.

Astfel, deoarece licitația era deja anulată, ANSC a respins contestația depusă de „Danigasing” SRL.

La 2 noiembrie 2022, Primăria a anunțat [o licitație deschisă repetată](#), la care și-au depus ofertele 3 agenți economici: același „Maxcosm Prim”, care câștigase prima oară, „Polimer” SRL și „Primaterax-nord” SRL. Câștigător a fost declarat „Polimer”, cu un preț ofertat de 4,07 milioane de lei.

Calificarea participanților

Nr	Denumirea participantului	Prețul ofertei	Statut
1	MAXCOSM PRIM	3 900 011,28 MDL	Anulat
2	SRL Polimer	4 079 490,12 MDL	Învingător
3	Primaterax-nord	4 574 393,35 MDL	în așteptare

De această dată, „Maxcosm Prim” SRL, care oferise cel mai mic preț, 3,9 milioane de lei, a contestat decizia. Primăria a motivat că oferta „Maxcosm Prim” a fost respinsă deoarece „la etapa evaluării și comparării ofertelor în cadrul procedurii de achiziție repetată, s-a depistat lipsa garanției pentru ofertă în pachetul de documente”. „Maxcosm Prim” a recunoscut lipsa, dar a invocat drept cauză o eroare tehnică a sistemului electronic. ANSC a respins pretențiile companiei „Maxcosm Prim”, argumentând că autoritatea a procedat corect descalificând oferta din motivul lipsei garanției pentru oferta, condiție obligatorie pentru a fi depusă odată cu oferta.

În luna ianuarie 2023, potrivit platformei Tender.gov.md, Primăria Cotova a încheiat contractul cu „Polimer”, în valoare de 4,96 de milioane de lei.

Contract de achiziție	26.01.2023	LP MTender	✚ Primaria Cotova	POLIMER SRL	Restaurarea Conacului Russo și conservarea bisericii din lemn din s. Macareuca, com. Cotova, raionul Drochia	4.895.388,15
-----------------------	------------	------------	-------------------	-------------	--	--------------

Acord adițional de micșorare și acord adițional de majorare – semnate în aceeași zi

Planul prevedea restaurarea complexului istorico-arhitectural, amenajarea zonei de agrement aferente conacului, crearea unui atelier de meșteșugărit și a unui centru de dezvoltare și promovare a turismului rural cu sală de expoziție. Deși reabilitarea urma să se desfășoare timp de 11 luni și să se încheie în noiembrie 2023, lucrările încă nu au fost finalizate. Unul dintre motivele târăgănării constă în faptul că autoritatea contractantă nu a planificat bine lucrările din caietul de sarcini, excluzând unele lucrări considerate secundare și includerea altora considerate prioritare. Astfel, la 23 septembrie 2023, Primăria Cotova a semnat cu firma câștigătoare un acord de micșorare a contractului de achiziții

cu 734 de mii de lei. În aceeași zi a fost semnat un alt acord adițional - de majorare a lucrărilor, exact cu aceeași sumă 734 de mii de lei.

Acord adițional de majorare	23.09.2023	Modificare DS LP MTender	+ Primaria Cotova	POLIMER SRL	Restaurarea Conacului Russo și conservarea bisericii din lemn din s. Macareuca, com. Cotova, raionul Drochia	734.306,12
Acord adițional de micșorare	23.09.2023	Modificare DS LP MTender	+ Primaria Cotova	POLIMER SRL	Restaurarea Conacului Russo și conservarea bisericii din lemn din s. Macareuca, com. Cotova, raionul Drochia	-734.306,92

Fostul primar de Cotova, **Ion Berlădean**, a precizat că edificiul este vechi, motiv din care în cursul reconstrucției a apărut necesitatea unor lucrări noi.

Un alt motiv al întârzierii ar fi, potrivit inginerului „Polimer” SRL, Victor Svetenco, faptul că primăria a transferat târziu banii pentru lucrări. Primăria, la rândul său, a explicat că a primit cu întârziere tranșa de finanțare de la Oficiul Național de Dezvoltare Regională și Locală (ONDRL).

În luna ianuarie 2024, ONDRL [anunța](#) un nou termen pentru încheierea lucrărilor: 30 iunie 2024.

Victor Svetenco a explicat pentru MoldovaCurata.md că acordurile adiționale au fost perfectate întrucât inițial nu au fost incluse toate lucrările necesare pentru a continua reconstrucția monumentului istoric.

„Acolo nu erau lucrări puse. De suma de peste 700 de mii de lei, care au fost puse și apoi excluse, nu erau lucrări importante. S-a făcut această modificare, s-au exclus lucrările care nu erau prioritare, în limita de până la 15 la sută, și s-au introdus lucrările necesare, fără de care nu se putea reconstrui obiectul. Așa se face în cazul achizițiilor publice, cu aceste excluderi și apoi includeri de alte lucrări. Înainte era doar necesar un act de constatare semnat de grupul de lucru, acum legea cere să se facă aceste acorduri. S-a constatat că lucrările care trebuiau executate urgent nu erau incluse în contract”, a spus inginerul.

La 15 august 2024, au fost recepționate lucrările finale de restaurare a conacului. În curând se va începe a doua etapă de creare a Centrului de dezvoltare și promovare a turismului rural.

Planificarea defectuoasă – un steguleț roșu în procedurile de achiziții

Planificarea defectuoasă a caietului de sarcini în procesul de achiziții publice reprezintă un steguleț roșu, potrivit [„Ghidului de monitorizare a achizițiilor publice: instrument pentru societatea civilă”](#), realizat de Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale „Viitorul”. O documentație ambiguă duce la interpretări diferite din partea ofertanților, ceea ce duce la depunerea unor oferte neconforme sau incomparabile, îngreunând procesul de selecție. Calitatea documentației de atribuire și a caietului de sarcini este esențială pentru asigurarea unui proces de achiziții publice corect, eficient și transparent.

Potrivit publicației, în procesul de implementare a contractului de achiziții publice pot apărea situații de modificare a clauzelor contractuale sau de subcontractare a unei părți din contract unor alți operatori economici. Contractele de achiziții publice pot fi modificate prin încheierea unor acorduri adiționale.

„Clauzele contractuale pot fi modificate în cazurile când este necesară schimbarea denumirii părților sau datelor de identificare ale acestora, în cazul când apare necesitatea prelungirii duratei contractului, alte cazuri”, se spune în Ghid. Tot acolo se menționează că, cel mai des, clauzele contractuale pot fi modificate când apare necesitatea micșorării/majorării cantității de bunuri, lucrări sau servicii în cazuri temeinic justificate. „Autoritatea contractantă poate procura suplimentar bunuri/servicii, cu condiția respectării prețului inițial stabilit, cerințelor față de calitatea acestora, altor cerințe prestabilite în contractul inițial, iar valoarea bunurilor contractate suplimentar să nu depășească 15% din valoarea bunurilor contractate inițial (se referă și la valoarea cumulată a modificărilor succesive)”, se mai spune în Ghid.

În opinia expertei anticorupție de la Transparency International-Moldova, **Mariana Kalughin**, deși în acest caz suma acordurilor de micșorare și apoi de majorare nu s-a modificat, lucrările neplanificate au afectat mersul executării contractului, iar responsabilitatea o poartă autoritatea contractantă, care nu a inclus cu acuratețe toate lucrările în caietul de sarcini.

Conacul din satul Măcăreuca a aparținut familiei de boieri Russo, [primele consemnări](#) istorice ale acestui fapt datând cu anul 1814. [Biserica din lemn](#) ar fi fost construită acum 200 de ani și se [află pe lista monumentelor de importanță națională](#), potrivit Agenției de Inspectare a Monumentelor.

Liliana Mălachi

Această investigație este un produs al proiectului „Consolidarea integrității în achizițiile publice prin contribuția mass-media”, desfășurat de Asociația Presei Independente (API), în calitate de beneficiar de sub-grant a proiectului [„Consolidarea integrității în achizițiile publice”](#). Proiectul este implementat de către Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale (IDIS) „Viitorul”, în parteneriat cu Fondul de Parteneriat pentru Transparență (SUA). Proiectul urmărește susținerea reformelor în domeniul achizițiilor publice în Moldova, care vor spori transparența și corectitudinea achizițiilor publice prin abilitarea cetățenilor de a responsabiliza instituțiile relevante. Opiniile exprimate în cadrul proiectului și responsabilitatea pentru conținutul acestui produs aparțin autorilor proiectului și nu reflectă neapărat opinia IDIS „Viitorul” și a donatorului.